Ч. 5. Чернівці, понеділок 20. (8.) січня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або 40 франків.
Поєдинчі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
щодня кромі неділь і руских сьвят.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Руский кулак.

В числї 1. *Батьківщини* з сего року в огляді подій за минувший рік читаємо таку вістку про „розпуку і завзятість“ Русинів:

„Хотїли Русини ратувати ся. Скликували віча на нараду, але віча не могли відбути ся, бо їх заборонювано. Мусїли крадькома при замкнених дверех нарадити ся над своєю долею. Загадали удати ся перед трон цїсарский. Мов орли збігли ся зі всїх сторін та поїхали до Відня. Але і там застали своїх любеньких сусїдів, котрі за той час там загнїздили ся і вспіли Русинам заступити дорогу. Русинам вийшло се в науку і зараз показало ся, що наука не пійшла в ліс, бо коли перед тим складали ся у них руки мов до молитви, так тепер якась розпука і завзятість стискала ті руки в кулак. Дай Боже, щоби той кулак так сильно затиснув ся, аби можна було вдарити ним і в зелїзо“...

Замість приглядати ся близше тому затисненому кулакови, загляньмо у справоздане з діяльности товариства „Просьвіти“, друковане також в *Дѣлѣ*, і там у многоважнїй рубрицї про філії Просьвіти вичитаємо дословно таке:

„Філїя Просьвіти в Бродах не розвинула в двох остатних роках ширшого руху просьвітного в своїм повітї.

У філії Просьвіти в Золочеві „новий виділ не оказав живійшої діяльности і тому всї справи полагоджував сам голова філії професор о. Сидір Езерский“.

Новий виділ філії Просьвіти в Коломиї „не розвинув ширшої діяльности в своїм повітї“.

Філїя Просьвіти в Підгайцях „не розвинула до сего часу майже нїякої дїяльности в своїм повітї“.

Філїя Просьвіти в Самборі „розвивала ся слабо мимо заходів виділу. Взагалї виділ застав ґрунт сильно запущений і треба довшого часу, щоби розвинути більше житя“.

Філїя Просьвіти в Тернополи „слабо проявляла свою діяльність“.

Більше житя проявили філії Просьвіти: в Камінцї Струмиловій, в Перемишли, в Рогатинї, Станїславові і Стрию.

Взагалї — як читаємо у справозданю — розвій філій „Просьвіти“ в двох остатних роках не представляє ся користно і тому належить бажати, щоби наші визначні люди в місцевостях філій живійше заняли ся справою руху просьвітно-господарского в своїх повітах. Прикрий досьвід наглядно показує, що одиницї упадають під навалом працї а велика частина наших людий усуває ся від роботи. Чей-же добра воля поборе зневіру і розлуку сил для загального добра!“

Отже се так виглядає затиснений руский кулак. Як бачимо, зовсїм не страшно. Одиницї упадають під навалом працї, а велика частина наших людий усуває ся від роботи. Таким кулаком вкінци „в зелїзо вдарити“ можна, але що се зелїзу не пошкодить, а лише кулак заболить, то річ більше як певна.

Буковиньский краєвий сойм.

(2. засїдане з дня 20-го січня 1896 р.)

—o—

По перечитаню вплинувших петиций приступлено до порядку дневного, іменно до першого читаня проєкту виділу краєвого в справі льокальної зелїзницї Кімполюнґ-Дорнаватра, відтак в справі краєвої школи для акушерок, побільшеня персоналу лїкарского при краєвім шпитали, заложеня третьої рогатки на повітовій дорові Радівцї-Арбора-Низші Пертешти, 20 проц. додатку для д-ра Йосифа Ґербля, задатку на пенсию в сумі 1600 зр. для управителя краєвого шпиталю Едварда Найнтайфля, статуту і інструкциї для рільничих краєвих учителів вандрівних (се є перший крок до полагодженя до-

4

АНҐІЛЬ ХРАНИТЕЛЬ.

Повість

ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

—o—

(Дальше.)

VI.

А може і даром я сподївавсь на його, бо неню я застав дуже хвору, мене і не пізнала. А тут і я слабий. Василько як мене уздрів, так і в реви!... О..., каже, а ви хто?

— Таже я твій брат, я Семен! Бадїка Онуфрій тобі нїчо не вповідали?

— О... бадїка Онуфрій казали, що ви в війську!.. Як они вас дуже сподївались!... Семен, кажуть, мусить прийти, от що го лиш не видко!... дивились, дивились у вікно — так і спочили!... А тепер ви мій бадїка?

— Я, синку!

— А чо-ж ви давно не прийшли? — неня би були не захорували, як би ви були прийшли!... а то від студени... і у вас там, у війську так студено, як тут у нас?

— А Марія-ж, та Олена, та Катерина — не набігають д'хатї, аби вам хоть вогнику накласти?

— Марія набігає що вечера, да Оленї та Катеринї не добро, ґаздинї їх не пускають. Кажуть, що вни їх наймили для себе, не для ненї. Але від тепер то ви нам класти мете ватерки? не правда, бадїчку?

— Класти му, синку. А в похорон же — хто давав порядок у дому?

— Андрій Зборовюків із свойов старинев. Він нам і дровець привів, і хлїба встарав, і всего, що треба було.

— Хто, хто, синку?

— Таже я казав: Андрій Зборовючок, той такий високий, русявий, у лице черлений! — він хотїв навіть і на похорон попови грішми заплатити. Да піп не хотїв гроші брати; казав, що єму корова йдеть ця.

— А відтак?

— А відтак не знаю, як они там влагодились. Люди казали, що він хотїв іти до старости, попа тягати. А піп і поховав до гроший, казав, що на вас ждати ме. О Боже, що неня тогди плакали!...

— Чого тогди плакали, синку?

— А — чого плакали! — Неня казали, що у нас були давно і корови, і воли, і всячина! а тепер дасть Біг!...

— Дасть Біг, синку, лиш не плач! — От вигреби поволеньки попів з печи, а я тимчасом утну дровець, та накладемо ватру велику-велику, аби нени тепленько! — Я вже від вас нїкуда не йду! — мати мете і дровець, і хлїбця, і всячину!

— О... а я буду всїгди попелець вигрібати та трісочок нести!... я вже вмію і в хатї замітати!... Коби-сте виділи, бадїчку, як гарно!... А там хто порту отворяє? — Андрій, бадїчку! — везе дровець!

— Іди, скажи му синку, що най дровець уже не привозить, що я вже дома.

Хлопець побіг казати, а я собі думаю: чи се такий допуст божий, що муся менї такі все у пригодї ставати, котрих я через їх фудулїю та і одуфалість обих і на очи не видів? — А такий подуфалий з подуфалих був і отцей Андрій Зборовючок, що менї раз на базари сказав, що таких богачиків як я і знати не хоче. З цего зайшло слово по слову, аж на велике вийшло, а то на таке, що без бучі було би і не обійшлось, коби були люди не трафились, та нас не розборонили. А від тогди абих го був і на свої очи не видів! — Да він у похорон те зробив, що і брат рідний би був не зробив? — О, коли-ж бо то серце лукаве!... А ми ще хочемо, аби нас анґіль хранитель сокотив? — О, анґіль хранитель має правду, коли нас відступає!...

І відступив він мене, анґіль мій хранитель!... бо ще того вечера узяв я у жида сто левів на латри, набрав хлїба, соли, набрав усего, що в дім потрібно. — Але знай Семене, каже жид, що як менї на речинець не відробиш, то я у тебе оселю заберу!

— Не бійсь, Мортку, кажу, — хиба я у тебе це перший раз на робу беру?

— Ну-ну! — каже жид.

А тут так мене у голові морочить. Того самого вечера я обліг!... О, ангелю хранителю!...

VII.

Проміту я ся — що це я вижу? що це я бачу? — і очем своїм не вірю!... Вікна, двері поотворювані, сонечко сьвітить, розсипаєсь, пташка сьпіває, жайворонки припівають, ластівки рокотя, щебечуть, кукурудзки у колїна красують ся на ниві оперед вікон, горох, фа-

тичного внесеня пос. Пігуляка), признаня титулу „професора“ учителям краєвої рільничої школи, системізованя посади концептового ад'юнкта і третього слуги, вкінци в справі будови і орґанїзациї рільничих шкіл з рускою викладовою мовою в Кіцмани, а з волоскою в Радівцях. Всї сї предложеня видїлу краєвого відослано до админістрацийної комісиї.

Опісля наступило умотивоване внесеня пос. Тимінського, котре в дословнім перекладї звучить: „Високий сойм зволить ухвалити: Взиває ся ц. к. правительство до зарядженя у всїх державних середних школах на Буковинї, щоби подано ученикам в них можність побирати попри дотичну викладову мову також науку в обох других краєвих мовах. Наука одної з двох других краєвих мов є для кождого ученика обовязковою. Вибір єї належить до родичів, взглядно до опікунів“. Промову п. Тимінского і відповідь ґр. Гоеса подамо завтра.

Наступили справоздання фінансової комісиї про закінчене рахунків краєвого фонду для інвалїдів за рік 1894, з котрого показує ся, що доходів було разом 24.869 зр, 34 кр., а видатків 23.235 зр. 08 кр., отже лишило ся на рік 1895 1634 зр. 26 кр., про буджет краєвого фонду для інвалїдів на рік 1896 з видатками в сумі 3.110 зр.; про закінчене рахунків буковиньского фонду пропінацийного за 1894 р., з котрих виказує ся, що резервовий фонд зріс в 1894 р. о 59.495 зр. 29 кр.

Слїдувало справоздане фінансової комісиї про буджет пропінацийного фонду на 1896 р. з видатками в сумі 641.328 зр., а доходами в сумі 616. 878 зр., отже виказує ся недобір в сумі 24.450 зр. Сей недобір має свою причину головно в малій сумі арендарской плати, котра в сїм роцї зменьшила ся о 90.890 зр. в порівнаню з минувшим роком. Фінансова комісия сьлїдила за причиною того незвичайного явища і толкує єго в своїм справозданю так: Вправдї треба сконстатувати радістний факт, що селяни тепер меньше пють і тому очивидни цїна аренди зменьшила ся; але попри се гарне явище ось що поганого викрито. Арендарі пропінаций мусять платити високу аренду і стоять під надзором, так що всякі обманьства не можуть дїяти ся. Щоби-ж се оминути, взяли ся жиди на спосіб: они закладають торговлю корінними товарами і заразом подають ся о концесию на продаж солодких напитків. Одержавши сю концесию, купують за 30—40 зр. всяких дрібниць, які селянинови потрібні, а решту крамницї заповняють т. зв. солодкими напитками. З фабрики они купують звичайну горівку в бочцї, стягають єї у фляшки і фарбують єї самі червоною барвою, додають трохи цукру, затикають фляшку корком і продають той поганий напиток яко — солодкий напиток. Очивидно може крамар-жид той напиток власної фабрикациї продавати дешевше нїж пропінатор звичайну горівку, а коли до того зважить ся, що для таких крамниць нема означеної години, коли має єї замикати ся, то вийде вже з того, що тим обманьством кривдить ся пропінацийний фонд. А треба знати, що жиди продають ті свої солодкі напитки не у фляшках — як приписано — але також в малій скількости, чарками! Такого крамара може пропінатор лише за осібним зізволенем уряду котролювати, а коли єго таки зловили на поганім вчинку, то против кари наступає рекурсоване, а вкінци знижують грошеву кару так, що легко приходить ся крамареви — обманьщикови єї заплатити. Фінансова комісия бачить в сїм цїлком справедливо несовістне піддержуванє піяньства; вкінци вказує згадана комісия ще на те, що староства незвичайно легко дають концесиї на продаж солодких напитків, чим очивидно згадане лихо не зменьшить ся. З уваги на вірно наведені сумні факти ставляє фінансова комісия дві резолюциї, в котрих взиває ся правительство, щоби цїлком рішучо виступило против того над'ужитя і не давало так легко концесиї на продаж солодких напитків. Резолюциї сї принято.

Слїдувало справоздане адмінїстрацийної комісиї про дїяльність видїлу краєвого за 1895 р. в санїтарних справах і поставлено резолюциї: 1. щоби краєвому радникови Антонови Захарови за видане одної книжки п. з. „Публична служба санїтарна в буковиньских громадах“ признати ремунерацию в сумі 500 зр.; 2. щоби признано похвалу др. Залозецкому за єго заступництво д-ра Воляна; 3. щоби харч в краєвім шпитали давано в аренду через публичну оферту (тут ми замітимо, що край платить за харч одної особи денно 90 кр., значить лиш трохи меньше нїж Відень; се дуже цїкаво, що більші міста платять меньше, а Чернівцї що-до високости тої заплати стоять зараз по Відни!); 4. щоби знайти відповідне поміщене для божевільних, бо в краєвім шпитали нема місця. Резолюциї принято.

Дальше предложила адмінїстрацийна комісия проєкт видїлу краєвого, щоби при рільничій школї в Чернівцях засновано контрольну стацию для насїня. Господарі, котрі схотять мати добре насїнє, дадуть тій контрольній стациї за дуже малу оплату насїнє до проби, а ся по совістнім розслїдї дасть своє орєченє. Ставлені резолюциї принято.

Опісля здавала адмінїстрацийна комісия справоздане з дїяльности видїлу краєвого за 1895 р. в справах економічних і поставила резолюциї: 1.) щоби видїл краєвий зібрав материял, як господарує ся у нас громадскими толоками і поставив відповідні внесеня; 2.) щоби на Буковинї засновано що найменьше т. зв. летучу комісию для тютюну; (доси віддають тютюн в Заболотові, а то прецїнь трохи за далеко для буковиньских людий. Не можемо замовчати, що управа тютюну на Буковинї упала страшно, бо коли ще в 80-их роках саджено тютюн на 300 гектарах, тепер оно дїє ся лише на 12 гектарах! Сему винно між иньшими також нерозумне поступоване фінансових властий, котрі всякими секатурами допомогли до упадку управи тютюну); 3.) щоби на Буковинї продавано лїпший тютюн, 4.) щоби в Чернівцях засновано трафіку для продажи каінїту. (Каінїт є найлїпший штучний гній); 5.) Щоби видїл краєвий предложив внесеня що-до управи громадских і спілкових лїсів. Всї резолюциї принято. Вкінци реферовано про деякі петициї.

Праса супротив декларациї п. Барвіньского.

(З „Правди“.)

Проголошена на першім засїданю галицкого сойму п. Барвіньским декларация викликала вельми інтересні інтерпретациї й осуди в суперечних собі таборах політичних. *Галичанинъ* в своїм заклопотаню викрутив ся як хитра лисиця, назвавши сю декларацию „шляхотскии шутки“ і сплїв для своїх політичних дїтий байочку про „комедію“, яку нїбито умовив ся ще у Віднї п. Барвіньский з мінїстром-президентом ґр. Баденїм сею декларациєю відограти в соймі. *Дѣло* поставило ся на становищи „нелеґальности сойму“, позаяк в нїм засїдає п. Каратницкий замісць п. Романчука і декларация „не тикаюча б. намістника ґр. Баденього“ не припала єму до вподоби яко „рішуча нерішучість“. З польского табору один Dziennik Polski оцїнив декларацию обєктивно, а Gazeta Nar. і Czas накинулись на ню, зачувши в нїй ton fałszywy. А вже-ж справдї мокрим рядном напав в Czas-ї добре відомий офіцияльний кореспондент п. К. „Z obozu ru-

---

суля позацвитали рясно-рясно, а на дворі тепло-тепло та ясно, та запашно, та усе неначе з образа знято, таке красне та барвисте! — Де це я? — що зо мнов сталось? — Коло мене сидить Василько та квітками грається.

— Васильку! Васильку! а це ти? — що це зо мнов? — де я?

— Бадїчку любий! бадїчку дорогий!... заридав хлопець, тай припав коло мене.

— Де я отце, Васильку?

— Хиба ви не тямите, бадїчку? — таже ви дома! ви у себе! дома! — Ох, тож то ви тяжко-тяжко лежали! ох, да так тяжко, бадїчку!.,. далї пів рік!... Дохторі казали, що ви вже не будете!

— Які це дохторі!

— З міста, бадїчку! — якийсь панич їх що днини присилав! — а такі то пани добрі!.. кілько бувало приїдуть, то менї обарінків уже та горіхів та хто зна що!... А я від їх зразу так боявсь, бадїчку?! А тепер уже не боюсь! нї раз не боюсь!

— А неня-ж де, душко?

— Неня? — Таже неню зараз у тиждень і поховали, як ви заслабли! Господи, що люди всї плакали!... лиш панотець не плакали!

— А панотцеви-ж хто заплатив? хто порядок давав? — О Боже мій сьвіте!...

— А хто-ж би, як не Андрій? — Таже ви знаєте, що вуйко Ґаврил з нас би і сорочку зідрав, коби міг! — Але дав єму Андрій добру проповідь, не бійсь! Матбути довго тямити ме!

— А Андрій же не гнїваєть ся на мене? Таже ти знаєш, що ми у сварцї? Я тепер аж собі пригадую, як я його казав відогнати, знаєш, тогди, як він дров привів!

— Андрій з того, бадїчку, сьмієть ся! Е що! — каже — дурному а лихому хто би протививсь?!

— А жиди — не приходили? — не казали нїчо за роботу?

— Е!... коли ще Андрій їм роботу віддав!... ще до великодня!... Той панич, що дохторі посилав, наймив до него ще Марка Кураша та Івана Вардарюкового, так за десять недїль робота і була на місци! Жид ще навіть і дарував ту горівку, що нени на похорон брали!

— А мої-ж гроші? таже я взяв був у жида сто левів на відробок! — що з ними сталось?

— Десятку дав Андрій за похорон, а девяносто стоя у війта, у громадскі скринци. Жид набігав, аби єму було гроші вернути, бо боявсь, що ви вмрете, а гроші пропадуть. Так Андрій казав не дати гроші. — Я, каже, гроші у тебе не брав, тай не буду віддавати. А робота тобі буде до великодня, а найдалї до Юрія готова, я за це ся ручу! — Жид пристав.

-- А дївки? що? усе служя?

— Служя, бадїчку. Ще мають бути до Івана, а відтак казали, що домів прийдуть.

— А на похоронї-ж були?

— Лиш Марія була. А тих двох і до церкови не хотїли пустити, не то що! Андрій уповідав, що війт так їх ґаздів машкарив!... а то на самий великдень, при людех! -- Ще кажуть, що і панотець помагали!

— А того панича, що дохторів присилав, не було тут?

— Не було, бадїчку. Андрій уповідав, що тогди, як ви дуже були заслабли, коли дохторі казали, що ви загинете, то він набігав до війта, та про вас довідувавсь. А так уже плакав, кажуть!... аж умлївав!

— А лїки-ж? Матбути і лїки привозили з міста?

— Лїків не привозили богато, лиш якусь масть, та яблучка якійсь жовтенькі, та такі вже запашні!... відтак видушували ті яблучка в склївку з водов та з цукром, та давали вам ув одно пити, ув одно!.. А потому привозили вам і малини якісь у таких великих шклах!... ви вже чотири чи пять школ таких випили з водов. — Я бувало кушаю — а то таке добре та запашне!... Та бо ви, бадїчку, плачете? не плачте! голов болїти ме! Я, бігме, лиш раз чи двічи тих малин кушав!

— А неня нїчо не казали, як умерали?

— Они нїчо і не памятали! лиш у горячцї було про дядика та про Онуфрія говоря, ув одно, ув одно!... та так то уже красно уповідають, що аж плакати ся хоче!... А за вас знали, бадїчку, що ви дома. — Семен, кажуть, приходив до Онуфрія, але там жандар якийсь молоденький його гет прїгнав! -- Рущ, каже, рущ! тобі ще тут не час! Там ще жити мєш! Я тебе не лищати му!

— О, мій ангіль хранитель!... жандар, кажеш?

— Ага! — А я би вам щось уповів, бадїчку!

— Кажи, любий.

— Я оногди бігав до Андрія, бо ви ду-

skiego“ і нагромадив в своїй статї стїлько суперечностий, злобних і несправедливих докорів та невиправданих інсинуаций, що не можемо їх мовчки оминути,

Пригадаймо, що містить в собі декларация, яку іменем своїх товаришів проголосив п Барвіньский. Передовсім висловлено, що іменоване митрополитом кардиналом уважають посли важним актом політичним, яко вираз найвисшої волї Апостольскої Столицї і Корони що-до рівноправности Рускої Церкви і народности з иньшими обрядами і народностями в краю і державі і тому домагають ся полагодженя рускої справи в інтересї держави і краю, в інтересї мирних відносин обидвох народностий і реальної роботи для економічного подвигненя краю, а полагодженє рускої справи може наступити на основі повної рівноправности. Обмеженє репрезентациї рускої в соймі остатними виборами уважають посли покривдженєм рускої народности і висказують свій жаль задля неприхильности центр. комітету, що вийшов з більшости соймової, і задля некоректного і нелеґального поступованя в многих повітах орґанів правительствених навіть проти народовцїв, кандидатів головного комітету. На останку застерігають ся посли проти майоризациї в національних справах, позаяк мусїли би з того витягнути дальші консеквенциї що-до свого становища і участи в працях соймових

Додати ще годить ся, що декларация згадана була добутком обговореня політичної ситуациї на з'їздї новоовибраних послів соймових з 14. жовтня, що текст її був предложений і по зрілїй дискусиї одобрений численним з'їздом мужів довіря скликаних п. Барвіньским 26. грудня, а на останку принятий на засїданю послів 37. грудня.

Супроти сего не можна сеї деклярациї назвати анї lapsus анї karygodny żart, як се подобалось п. К., позаяк се була заява зроблена на основі зрілої розваги численного збору поважних людий, щирих і горячих патріотів руских, найльояльнїйших горожан австрийских. Було се зроблено не для ефекту, не для популярности, не для szukania gruntu, як думає п. К., а наведені в горі голоси *Галичанина* і *Дѣла* засьвідчають найкрасше, що не роблено сего для ефекту. Було се виразом почутя, що інтерес держави і краю вимагає мирного пожитя і спільної працї обидвох краєвих народностий для економічного подвигненя зруйнованого селяньства, а можна се осягнути полагодженєм рускої справи. Се було отже memento поважне але рішуче до всїх щирих приятелїв краю, а не легкодушний lapsus не szukanie gruntu. П. Барвіньский зложив дотепе-рішньою своєю дїяльностию і парляментарною і публицистичною і лїтературно-науковою доволї доказів, що має ясну мету своїх національних і полїтичних змагань перед очима і з дороги сеї не дав ся збити і залякати анї напастями *Галичанина*, który oddawna go miażdży swoją „wszechrusską“ pogardą, анї нападами *Дѣла*, анї польских орґанів, як Gaz. Nar., Kurjer, Reforma, до котрих тепер прилучив ся ще й Czas. П. Барвіньский при всїй колотнечі і помішаню поглядів в руско̂й суспільности не захитав ся в своїх змаганях, які вповнї одобрили останні збори мужів довіря з 26. грудня, про котрі навіть *Народна часопись* висловила ся, що „радили безперечно розумно і щиро“. Отже всї змаганя п. Барвіньского і его товаришів опирають ся на певній і сьвідомій основі розважних і зрілих елементів рускої суспільности і сего не потребує він „szukania gruntu“ і nie przestraszył się названих в горі голосів праси. Хто-ж знає засади п. Барвіньского, проголошувані ним на арені парляментарній, на виборчих зборах і справозданях, на сходинах мужів довіря, его публицистичні і лїтературні працї, той не дійде до таких хибних виводів, як п. К., що нїбито „mowa ta jest w rażącej sprzeczności z tem wszystkiem, co dotychczas wyznawał p. Barwiński“. Навпаки, хоч рішучо висловлене було memento в сїй деклярациї, однак поважно і з тактом, якого не міг доси відмовити п. Барвіньскому навіть п. К. А коли п. К. в своїх злобних виходках хоче може бути речником більшости соймової і ironiчно замічає, що „p. Barwiński stracił równowagę, od kiedy zabrakło p. Romańczuka w sejmie“ і „dla tej równowagi mowca bobrecki był konieczny posłowi brodzkiemu“, то ми на се скажемо, що клямка ще не запала, вибір з калуского повіта не верификований, проти него внесений протест, соймова більшість має спроможність сю справу рішити, отже п. К. може о таке рішенє постарати ся, коли думає що для зрівноваженя п. Барвіньского, необхідний єсть п. Романчук.

П. К. накинув ся страшно на п. Б-го задля висловленого в деклярациї жалю з причини нелеґальности правительственних орґанів в многих повітах краю і одним замахом пише, що се wierutna niepraw'a, підсуває п. Б-му се, чого в деклярациї зовсїм нема (o jakims systemie nielegalności), але рівночасно сам признає, що zdarzają się wszędzie na świecie pewne wybryki, gdyż wybory przeprowadzają ludzie. Те-ж саме з нагоди верификациї вибору в турчаньскім повітї признав в соймі п. комісар правительственний, назвавши се лагідно niewłaściwości. Отже о нїчо иньшого не розходить ся Русинам, лиш о те, щоби правительство запобігало скілько мога тим wybrykom, tim niewłaściwościom. Ми зовсїм не перечили, що з рускої сторони вживано невідповідних способів в боротьбі виборчій і сего не докаже нам п. К., але се річ властий верхових, потягнути провинників до одвічальности; однак, того самого маємо право вимагати від правительства, щоби воно покарало тих, що робили wybryki i niewłaściwości.

(Конець буде.)

же були слабі, а я боявсь сам з вами сидіти. Біжу я — аж там — да я це вам не скажу!..

— Чому не скажеш, синку?

— Бо Марія мене просила, аби я вам не вповідав.

— То що там в Марієв такого?

— Марія стояла коло керницї.

— Сама?

— Нї, з одним жандарем. А так, що то жандарі на кресанях піря нося?

— Ага! Та що они робили?

— Плакали.

— Та нїчо не говорили?

— Марія казала до него, що ви, бадїчку, нїколи на те не пристанете.

— Що я не пристану?

— Ага! тому вни так і плакали!

— А жандар нїчо не казав?

— Жандар нїчо не казав, лиш казав, що на Івана буде в нас, та з вами говорити ме. — А як твій брат не позволить, каже до Марії, то піду до Московщини, куда очима видїти му. — Да твій брат не є такий лихий, як його пишуть; він нас двох не закопає.

— А той жандар як виглядав, душко?

— Такий за великий як ви, лиш чорнявий. А руков в одно собі волося та уси запрятує. — А цитьте-ж! Андрій іде! — О тож то буде веселий! Я біжу против него! — матбути ягід менї приніс!

О, ангелю хранителю, не відступив ти ще від мене!... да і я від тебе вже не відступлю! — Ей Богу, не відступлю!

За хвильку увійшов і Андрій, гандруючи з хлопцем, неначе і сам ще хлопець.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернївцї, дня 19. січня 1896. р.

Двох нових мінїстрів одержав Кабінет ґр. Каз. Badeнїого, а іменно мінїстра комунїкацийі ґенерала Ґуттенбурґа і мінїстра для Галичини д-ра Рітнера.

Др. Александер Богдан Кулачковский у Віднї іменований товмачем Вістника законів державних. Про се важне іменоване поговоримо ширше завтра.

О. Алексій Тороньский, член галицкої ради шкільної краєвої, іменований совітником і референтом митрополітальної конзисториї у Львові.

З „Просьвіти“. Із справозданя головного виділу за час від 1-го січня 1894 р. до 31-го грудня 1895 р. довідуємо ся, що до товариства „Просьвіта“ в минувшім роцї вступило 572 нових членів, між ними 287 селян, 76 читалень, 54 урядників, 38 міщан, 31 сьвященників, 19 ремісників, 17 університетских студентів, 18 церковних півцїв, 14 женщин і 12 народних учителїв і учительок. В минувшім роцї померло 27 членів; почетних членів має товариство. 20 Читалень „Просьвіти“, котрі визначують ся рухливим житєм, є 190; при них засновано 43 крамниць, 28 позичкових і щадничих кас та 22 шпихлїрів.

З Борислава доносять о двох нещасливих пригодах. Помічник доворця копальнї „Компас“ Лейзор Копцель хотїв запустити до замерзлого патрона динамітового капелю і в своїй неровазї огрівав его при огни в кузни. Наступила експльозия і Копцля тяжко ранило. Робітник Гриців упав в закіп мабуть з причини епілепсиї і згинув сейчас.

Сьвято Богоявленія Господнього обходжено й сего року на руско̂й земли як звичайно торжественно. В Чернївцях провадив величену гр. пр. процесию завідатель архидієцезиї архимандрит Чуперкович, а ему асистували всї черновецькі сьвященики. У водосьвятю взяв участь краєвий президент ґр. Ґоес і висші урядники. На місци водосьвятя явив ся також архикнязь Петро Фердинанд. — Гр. кат. водосьвятє відбуло ся також торжественно на ринку, а в нїм взяли участь заступники ріжних урядів і компанія войска. — У Львові відбуло ся водосьвятє тому ще більше величаво, як звичайно, бо по перший раз виступив митрополит Сембратович яко кардинал. Похід отворили члени митрополичої капітули, за ними їхав на білім, гарно прибранім кони крил. Чапельский, а за ним тягли шість сивих коний богатий повіз, в котрім сидїв сам кардинал. О 9-ій год. був похід на ринку і серед численних вистрілів з мозд́ірів відбуло ся богослуженє, котре відправляв сам кардинал в асистенциї оо. Туркевича і Білецкого. Цїле торжество скінчило ся о 12-ій годинї, а взяли в нїм участь достойники міста, між ними намістник, маршалок краєвий, головний командант і и. — В Станїславові відправив богослуженє гр. кат. епископ Куіловский, а хрестний похід провадив о. митрат Фацієвич в асистенциї 10 гр. кат. а трьох рим. кат. сьвященників. У водосьвятю взяли участь достойники міста, заступники урядів, дівізіонер кавалериї фельдмаршалпоручник ґр. Лямбер і ґенерал бар. Кравс. Епископ Куіловский не міг задля немочи сам відправити водосьвятя.

Дві нові читальнї мають в протягу сего місяця відкрити ся в селах Білій і великій Березовици, тернопільского повіту.

Кілько жидів в будапештеньских школах? Шкільна статистика міста Будапешту виказує величезний приріст жидівского елементу в школах за час послїдних 15 лїт, іменно 60 проц. В будапештеньских ґімназиях є 48 проц. католиків, 20 проц. иньшого віроісповіданя, а за те 32 проц. жидів. В реальних же школах Будапешту було минувшого року 47·5 проц. жидів, а лиш 42 проц. католиків і 10·5 проц. учеників иньшого віроісповіданя; гр. православного, протестантского і и. З тої статистики виходить, що жиди знають всюди лїпше оцїнити користь школи і осьвіти взагалі як иньші народи і тому загально їм богато лекше жие ся як нам.

Дрібні вісти. Доносять, що у Львові має бути заложений румуньский консулят. — Будапештеньске акцийне товариство відкупило копальню ропи в Руско̂й Ропици від дотепе-рішного властителя Володислава Дембовского. — Презенти одержали о. Юліян Левіньский на гр. кат. парохію Розвадів, розділ́ского деканату, а о. Леонід Молчковский на Стїнку, золочівского деканату.

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛЇТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. **Ватра.** — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8⁰. Ціна 1 злр.
2. **Квітка.** — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8⁰. Ціна 30 кр.
3. **Рідний зїльник.** — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8⁰. Ціна 30 кр.
4. **Левада.** — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8⁰. Ціна 25 кр.
5. **Рідна стріха.** -- У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8⁰. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. **Твори Василя Чайченка.** — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8⁰. Ціна 80 кр.
7. **Твори Василя Чайченка**· Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р· 174 стор. мал. 8⁰. Ціна 60 кр.
8. **Твори Василя Чайченка.** Том III. (На розпуттї) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8⁰. Ціна 80 кр.

III. ПОВІСТИ, РОМАНИ, ХРОНЇКИ І ОПОВІДАНЯ.

10. **Навіжена,** пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
11. **Поміж ворогами,** пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8⁰. Ціна 40 кр.
12. **За громаду,** хрон. К. Т. Подоленка — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
13. **Художник,** пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8⁰.
14. **Між народ,** пов. М. Школиченка. — У Львові 1894 р. 92 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
15. **Хо,** казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8⁰.
16. **Облога Буши,** пов. Мих. Старицкого. — У Львові, 1894 р. (кінчить ся друковати).
17. **Грішники,** роман хронїка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8⁰. Ціна 50 кр.
18. **Пани й люди,** повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8⁰. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. **Лимерівна,** в 5 діях Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
20. **Титарівна,** в 5 діях Марка Кропивницкого. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
21. **В темряві.** в 5 діях Мих. Старицкого — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛЇТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. **Руский правотар домовий.** Том. I. [Закон цивільний]. — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8⁰. Ціна 2 злр. 50 кр.
23. **Угорска Русь,** єї розвій і теперішний стан. — у Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8⁰. Ціна 15 кр.
24. **Юрий Коссован,** проба критичного розбору автобіоґ. єго повістий і житеписи нап. Олек. Колесса, — У Львові, 1893 р, 99 стор. мал. 8о. Ціна 30 кр.
25. **Остатні романи Г. Сїнкевича** Два відчити М. Грушівского — У Львові 1895 р. 50 стор. 16⁰.
9. **Твори Карпенка Карого.** (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати),

Всї повисші твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарнї Ставропигійській.

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почала виходити ЩОДНЯ кромі неділь і сьвят. Доси, як звістно, появляла ся наша часопись чотири рази в тиждень з недільним додатком; тепер БЕЗ ПІДВИСШЕНЯ ПЕРЕДПЛАТИ, будуть наші передплатники діставати „БУКОВИНУ“ ЩОДНЯ.

Передплата на „БУКОВИНУ“ в 1896 році виносить на цїлий рік 10 зр., на пів року 5 зр., на чверть року 2 зр., 50 кр., місячно 1 зр.

Кромі того без нїякої доплати одержать наші читателї в протягу 1896 року яко премію

ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА,

з котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тілько урядимо власну друкарню, що наступить **в лютім 1896 року.**

Відтак, умовившись з книгарнею товариства ім. Шевченка у Львові, подаємо нашим впв. передплатникам нагоду до купна руских книжок

по значно зниженій цїнї.

А іменно о 33 проц. знижаємо цїну на сї книжки (в скобках подана книгарска ціна):

Івана Нечуя Левіцкого: Над чорним морем повість 90 кр., Кайдашева сімя повість 50 кр., Поміж ворогами повість 50 кр.
Вас. Чайченка: Твори том I. 80 кр., т. II. 60 кр., т. III. 80 кр.; Під хмарним небом — поезиї ч. I. 1 зр., Книга казок поезиї ч. II. 60 кр., Книга байок 50 кр.
Троф. Зіньківского: Твори ч. I. і II. по 1 зр.
Степ. Руданьского: Твори ч. I. 40 кр.
П. Кулїша: Хуторна поезия 50 кр.
Дрозда: В гостях добре, дома лїпше, оповіданє 50 кр.
Ник. Устияновича: Повісти 85 кр.
Ник. Гоголя: Вечерниці 10 кр.
Евг. Гребінки: Чайковский, повість 70 кр.
К. Т. Подоленка: За громаду, хронїка 20 кр.
Г. Данилевского: Збігці з Новоросиї, повість 1 зр.
М. Школиченка: Між народ, повість 20 кр.
Ґерстекера: Розбишаки на ріці Місісіпі 80 кр.
О. Кенана: Сибір т. 1. і 2. — 1 зр. 20 кр.
О. Партицкого: Історня старинна Галичини 3 зр.
Д-ра Костя Левіцкого: Нїмецко-руский словар правничий 3 зр. 50 кр.
І. Баштового: Украіньство на лїтературних позвах з Московщиною 50 кр.
Байди: Переклад Одисеї т. I. і II. 2 зр. 20 кр.
Два образи олїйні: Гуцул і Гуцулка по 50 кр.

Ми подали при книжках книгарску ціну; для предплатників „Буковини“ они коштують о третину таньше.

Відтак передплатники „Буковини“ можуть о 25 проц. дешевше, як в книгарнї, закупити собі книжки про **історию Руси.**

Стефана Качали:	Коротка історня Руси	1.00
Миколи Костомарова	Руска історня в житєписах 3 томи .	1·00
	Історичні моноґрафії т. I.	2·00
	Богдан Хмельницкий т. I, II, III, IV.	6·40
	Гетьм. Ів. Виговского і Юр. Хмельницкого . .	1·60
	Гетьмановане Брюховецкого	1·25
	Гетмановане Дамяна Многогрішного	1·25
	Гетмановане Самійловича	1·25
В. Антоновича і Д. Іловайского:	Історня велик. Князївства литов.	1·60
Д. Іловайского:	Княжий період до Володимира Мономаха ч. 1.	1·60
	Княжий період до Данила Галицкого ч. 2. . . .	1·80
Смирнова, Дашкевича, Шараневича:	Моноґрафії до істор. Гал. Руси	1·50

Замісць 22 зр. 15 кр. ті книжки коштують для передплатників „Буковини“ лише 16 зр. 50 кр.

З замовленями на ті книжки треба удавати ся до книгарні товариства ім. Шевченка у Львові ул. академична ч. 8., котра буде повідомлена, чи купуючий єсть передплатником нашої ґазети, чи ні.

Кромі того маємо в редакциї на складі оповіданє Т. Галїпа Перші Зорі і оповіданє О. Я. Кониського: В день сьвято волї, котре продаємо своїм передплатникам о половину дешевши перше оповіданє 15 кр. замісць 30 кр., друге 5 кр. замісць 10 кр., пересилкою о 5 кр. більше.

Тим способом подаємо нашим впв. передплатникам користи такі, яких при передплачуваню иньших щоденних часописий руских не, мають, не згадуючи вже й про се, що передплата на *Буковину* найдешевша.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях. Відповідає за редакцию Осип Маковей. З друкарні Г. Чоппа.